

stor Rolle. Der er et Spørgsmaal, som under alle disse Forberedelser har spillet en meget stor Rolle, nemlig om man kunde vente saa længe, indtil man saa, hvorvidt et universalt Møntsystem kunde ventes. De Herrer have flere Gange udtalt sig om et internationalt Møntsystem, men de have aabenbart ment et universalt Møntsystem. Jeg siger blot dette for at forebygge Forvirring i Udtrykket, thi man kan jo til Nød nok alligevel forstaa Meningen, naar man hører meget nøie efter; men det er dog bedst at bruge det korrekte Udtryk. Det Forslag, som her foreligger, er jo et Forslag til en international Mønt; men naar de Herrer have talt om at vente for at se, om man ikke kunde komme til en international Mønt, saa have de ment en universal Mønt. Her paaftaar jeg nu, at er der Noget, som fremgaar af de mangfoldige Forhandlinger, som i den senere Tid have fundet Sted i forskjellige Lande, saa er det dette, at det er et fantastisk Haab, en Evangelisme, som gaar over alle rimelige Grændser, naar man tror paa Muligheden af en saadan universal Mønt i en overfluelig Fremtid. Det falder mig naturligtvis ikke ind at ville være Profet og udtale mig om, hvad der muligen kan ske i en meget fjern Fremtid; men jeg tror ikke, at det vil ske i en saadan Fremtid, som vi fornuftigvis kunne afvente. Der er af et æret Medlem (Bosjen) talt som om det var Forsængelighedsgrunde, der i alt Fald havde været medbestemmende ved Valget af den tydske Mønt. Uden at jeg har noget Raad til enten at forklare den tydske Lovgivnings Motiver eller paa nogen Maade anser mig opfordret til paa dette Sted nærmere at gaa ind paa denne Sag, vil jeg dog gjøre Indsigelse imod en saadan Opfattelse, den jeg anser for at være i høi Grad overfladisk. Naar man ser hen til andre Forandringer, som er indtraaede i Lydskland, ved hvilke man ikke har taget i Betænkning at overføre Institutioner fra fremmede Lande, saa finder jeg, at den tydske Lovgivnings Magt bør holdes fri for den Tro, at den nationale Forsængelighed har spillet nogen mærkelig Rolle ved Valget af det Møntsystem, som nu er blevet gennemført. Jeg tror, at det er Nationalpolitik; jeg tror, at det er en Klogskabsberegning, væsentligt støttet paa særegne nationale og politiske Grunde, for hvilke jeg ikke kan være nogen naturlig Tolk, som jeg kun partielt kan hende, men som jeg dog til en vis Grad tror at kunne skimte. Og hvad det rent Praktiske angaar, da kan jeg se, at man der har anset det Samme for ønskeligt som her er bleven anset for ønskeligt, nemlig dette: om mulig at gennemføre Overgangen til Guldmønten paa en saadan Maade, at man saa lidt som muligt krænter de hidtil bestaaende Møntforhold. Den Maade, hvorpaa Guldmarken ved den tydske Lovgivning er podet ind paa den tidligere Mønt, har jo i saa Henseende ganske den samme Karakter som den Maade, hvorpaa Kron-

mønten tænkes indpodet paa den tidligere i de skandinaviske Riger herskende Mønt. Det er efter min Mening en altfor selvbevidst, en altfor fast Lante, som raader over Lovgivningens Udvikling i Lydskland, til at man skulde tro, at det System, som nu er under Gjennemførelse, skulde indføres væsentlig af Forsængelighedshensyn. Systemet er nu under Gjennemførelse i Lydskland, men det er ikke gennemført endnu. — allerede af den Grund kan der ikke være Tale om nu at slutte sig dertil. — Jeg holder mig imidlertid forvisset om, at det tydske Riges Styreere nok vilde vide at hævde den Fremgangsmaade, som de have anset for den rigtige; de ville sandelig ikke nu slutte sig til noget fransk eller engelsk System, ligesaa lidt som der, efter Alt, hvad man kan skjønne, er nogen som helst rimelig Grund til at tro, at enten Frankrig eller England — Amerika ligger saa fjern, at det næsten ikke er værd at tale derom her — skulde ville slutte sig til det nu under Gjennemførelse værende tydske System. Det Slags Spørgsmaal, mine Herrer, som her foreligger, maa vi — jeg siger „vi“, thi jeg stiller mig selv i saa Henseende ganske paa samme Standpunkt som de fleste af Thingets ærede Medlemmer — tage noget paa Tro og Love, paa Autoritet; men dette udelukker ikke, at man paa bedste Maade granfser Sagen for, saavidt muligt, at danne sig en selvstændig Mening derom. Det er ikke et Spørgsmaal, mine Herrer, hvori man i en kort Tid kan vinde en saadan Indsigt, at man tør gjøre Forbring paa at gjælde for en Autoritet, men en anden Sag er, at man vil kunne vurdere og veie de Autoriteter, som i Dvrigt haves, og at man kan skjønne, hvilken Virkning de Grunde, som ere fremførte fra forskellige Sider, gjøre paa En. Det staar nu for mig som noget ganske Sikert, at Troen paa en Universal mønt er altfor løs til at kunne lægges til Grund for nogen Beslutning. Det kan ikke nytte i vor Betragtning at tage Hensyn dertil, og naar vi da vinde den Erkjendelse, at Tiden til at handle er kommen, saa maa vi ogsaa tage Afgangspunktet saaledes, som sket er under de foreliggende forberedende Forhandlinger, og saa vilde jeg anse det for et stort Held om Sagen nu blev gennemført paa det Fælles Grundlag, som her foreligger. Dette med Hensyn til Tidspunktet og med Hensyn til Betingelserne. Ogsaa med Hensyn til Gjennemførelsesmaaden kan jeg ikke andet end anse det for saare vigtigt, at der ved et praktisk Spørgsmaal af saa indgribende og til dels indviklet Natur mellem Mønt, der ere komne fra forskellige Lande og med meget forskellige Forudsætninger, har kunnet danne sig en saa vidt samstemmende Overbevisning, som vi her have Vidnesbyrd om. Ogsaa dette maa, tror jeg, for Enhver, der skal kaste sin Stemme i Bøgtstaaalen, indeholde noget i høi Grad Bæroligende. Det er naturligt, at man i saadanne Tilfælde, naar Enighed kan opnaas, ikke betragter det som noget